

Friskolenes Kontaktforum (FK)

Kristne Friskolers Forbund (KFF), Norsk Montessoriforbund (NMF), Steinerskoleforbundet (SF), Private Handelsskolers Landsforbund (PHL) og Norske Fag- og friskolers Landsforbund (NFFL).
Leder av forumet for 2015 er Ragnar Johansen, NFFL. Epost: ragnar.johansen@friskoler.no

Referat fra møtet 12. oktober 2015:

Deltakere fra Udir.: Einar S. Plather, Christina Grønli, Øystein Rovde, Sine Solheim, Magne Hopland Engebretsen, Trude Rime og Sigurd Holen. Dessuten møtte Monika Tollefsen og Rasmus (danske) under sak eventuelt – informasjon om revisjon av yrkesfaglige programmer i vgs.

For fylkesmennene: Dag Løken, fra fylkesmannen i Østfold.

FK sine deltakere var:

Steinerskoleforbundet: Cathrine Nordlie

NFFL: Ragnar Johansen og Arild Strømnes.

KFF: Jan-Erik Sundby og Signe Sandsmark.

PHL: Gro Maastad og Ingar Lae.

NMF: Jon Terje Bjørke og Nina Johansen

Angående statsbudsjettet 2016 – informasjon fra Marit Bakken:

- Tilskuddsordningen for økt lærertetthet gjelder ikke for friskolene.
- Den forhøyede satsen for naturbruk forventes å bli videreført i 2016.
- Beregnet lønnsvekst 2014 15 er 3,3 prosent. Lønnsvekst 2015-16 er 2,9 prosent.
- Kap. 4 –skolene 3,85 – 5,21 prosent i økning inkl. beregnet mva.komp.
- For øvrig vises det til pp-presentasjonen fra Marit Bakken. Hun la også frem en oversikt for utviklingen fra 2012. Med egen oversikt for elevstallsutviklingen i offentlige skoler.
- Marit Bakken åpner for at FK kan spille inn nye statistikkønsker knyttet til skolens økonomi.

1. Søknadene etter de 2 nye kriteriene i Friskoleloven. Frist 15.08.15.

FK er svært interessert i å få kunnskap om de innkomne søknadene til de 2 nye kriteriene i Friskoleloven.

Spørsmål: Hva slags profilskoler (hvilke profiler) og yrkesskoler er det søkt om godkjenning for?

Svar: Det er mottatt 10 søknader om profilskoler og 2 yrkesfagskoler.

- 1 søknad om profilskole for evnerike barn
- 1 søknad om profilskole med entreprenørskap
- 1 søknad om profilskole med realfag
- 1 søknad om profilskole med musikkinstrumentfag
- 6 søknader om profilskoler med idrett
- 2 søknad om yrkesfaglige skoler

Hvordan legger Udir. opp saksbehandlingen i forhold til å avklare om kriteriene er ivaretatt?

Svar: Udir. vil følge vanlige prosedyrer. Søknadene er nå ute på høring i kommuner og fylker. Har Udir. fått noen tolkningssignaler fra KD?

Svar: KD sendte brev til Udir. i juni med diverse presiseringer for saksbehandlingen. Udir. viste dessuten til forarbeidene til loven.

Vil organisasjonene i FK få muligheter til en dialog rundt spørsmål knyttet til prosedyrer og vurderingskriteriene (ikke den enkelte søknad, men de generelle sidene knyttet til vurderingene)

Svar: Udir. vil studere organisasjonenes høringsuttalelser, men tenker ikke å gjennomføre egen hørings/dialogrunde med org. ut over dette.

For yrkesfagskolene er det et pålegg om å innhente opplysninger fra bransjene.

2. Bruk av GSI-skjemaet i rapporteringen

Ifølge signaler som Steinerskoleforbundet har mottatt, er GSI-skjemaet ikke egnet til å rapportere lærerkompetanse ved Steinerskolene. Dette fordi det mangler et merknadsfelt for beskrivelse av den likeverdige kompetansen som disse skolene gir i læringsutbytte.

Spørsmål: Hva vil Udir. gjøre for å sikre en forsvarlig rapportering fra Steinerskolene til GSI?

Svar: Gjennom GSI vil Udir. få oversikt over lærerkompetansen ved skolene. Linjene i GSI-skjemaet skal benyttes. «Røde linjer» kan aksepteres, fordi skolene kan basere seg på dispensasjonen som Steinerskole. Plus at skolene kan ta kontakt med fylkesmennene.

3. Saksbehandling av endringsøknader fra skoler godkjent etter kap.4 i VO-loven

Både NFFL og KFF har medlemsskoler godkjent etter kap.4 i VO-loven. Fra flere av skolene er det kommet spørsmål om saksbehandling av mulige søknader om endringer. Det har tidligere vært argumentert for at slike saker bør kunne få en rask og forenklet behandling.

Spørsmål: Kan Udir. opplyse om og begrunne hvordan behandling av søknader om følgende endringer skjer:

- Flytting til nye lokaler på ny adresse, alternativt innenfor samme fylke og til annet fylke
- Endring av elevtall, mellom årstrinn og samlet
- Omorganisering av utdanningstilbudet fra heltid til deltid, men uten å endre det samlet læringsutbyttet
- Mindre endring av faginnhold og læringsutbytte, men uten å endre nivået
- Endring av eksamen og vurderingsmåte, fra bestått/ikke bestått til gradert vurdering, men uten å endre nivået eller læringsutbyttet
- Hva med tidsfaktoren – kan slike søknader behandles fortløpende uten bestemte frister?

Vil Udir. vurdere å lage et eget skriv om endringsøknader, slik at skolene får tydelige og likelydende regler å forholde seg til angående endringsøknader.

Svar: Udir. vil bedre informasjonen ved å legge ut mer info på hjemmesiden, inkl. eget søknadsskjema for endringer. I utgangspunktet må alle endringer sendes inn for godkjenning. Også for at Udir. skal være oppdatert om helheten i skolevirksomheten. Mange av skolene har gamle læreplaner, og dette skaper ytterligere behov for å bli oppdatert.

4. Inntak av ressurskrevende elever i friskoler på grunnskolenivået

Noen friskoler oppfattes av foresatte som «alternative skoler» fordi disse foresatt har dårlige erfaringer med offentlige skoler – eller de har forventinger om ekstra god oppfølging på en friskole, hvor de betaler en egenandel for skoleplassen.

Dette gjelder også for foresatte til særlig ressurskrevende elever, med egne vedtak om ressurser for spesialundervisning.. Slike elever bytter gjerne skoleplass fra en offentlig skole til en friskole, fordi de foresatt ønsker et bedre tilbud via friskolen. Men slike skolebytter

skaper utfordringer knyttet til å sikre ressursene for eleven. Ressursen er allerede disponert på den offentlige skolen, og det kan være krevende å få denne overført til friskolen på en måte som sikrer friskolen et forsvarlig ressursgrunnlag - det kan medføre forsinkelser og krav om ny saksbehandling via PPT.

Spørsmål: Kan Udir. opplyse FK om regelverket for slike saker og om hvilke muligheter friskoler har til å sikre et forsvarlig ressursgrunnlag for denne elevkategorien?

Svar: Det finnes en egen veileder om overganger fra en offentlig skole til en friskole. Se udir.no. Kommunen kan gjøre et midlertidig vedtak for å gjøre overgangen lettere. Penger skal ikke være et viktig argument, men elevens rettigheter.

5. Brevet til Steinerskoleforbundet og Norsk Montessoriforbund om ny rutine knyttet til søknader om godkjenning av steinerskoler og montessoriskoler.

FK konstaterer med glede at Udir. vil samarbeide med Steinerskoleforbundet og Norsk Montessoriforbund om å sikre at skoler som søker godkjenning for å etablere seg som steinerskoler eller montessoriskoler vil ha aksept fra forbundene for dette. FK takker Udir. for dette samtidig som vi har følgende **spørsmål:**

Vil Udir. i fremtiden legge større vekt på samråd og samarbeid med de landsdekkende friskoleorganisasjonene i å utvikle rutiner som kan sikre at søknader om nye skoler får en best mulig vurdering og forankring mot aktuelle fagmiljøer og samfunnsinteresser?

Udir. takket for positiv tilbakemelding fra de 2 nevnte organisasjonene. På spørsmålet om videre dialog om søknader generelt: Svaret er nei!

6. Om mva-refusjon

Vi er kjent med et par vg skoler som fra lokale skattekontorer har fått pålegg om at mva ikke kan refunderes for voksne elever. (Kort sagt gjelder det voksne elever tatt inn etter privatskoleforskriftens § 11-1.) De har en svakere rett. Foreløpig har ikke skoler i alle deler av landet fått slikt krav, men ved en skole i Hordaland har saken gått så langt at skolen har fått krav, har klagd til Skattedirektoratet og ikke fått medhold. Noen få revisorer har snappet opp problemstillingen og har signalisert tilbakeholdenhet med å attestere nye momsrefusjonskrav. De tar forbehold om eventuelle endringer i lovforståelsen. Skoler må også tilbakebetale for mye moms refundert gjennom 10 år og med renter. Dette kan bli betydelige beløp som må ut av ellers pressede regnskaper.

Udir. regner ut tilskuddsatsene. De inkluderer ikke momsrefusjon for vg skoler i Norge. Slik sett får skolene inn mva kun gjennom mva refusjonsordningen slik at dette blir et null-sumsspill slik det også var forutsatt da ordningen ble innført. I beregning av tilskuddsatsene er det ikke tatt hensyn til det som over er nevnt som skattemyndighetenes syn.

I forarbeidene til privat- og friskolelovene på 2000-tallet, nå i den siste friskoleloven og i utgreiinger og brev rundt tilskuddsordningene, kan vi ikke se at dette har vært problematisert. Skolene har dermed levd i god tro når de har fulgt den ordningen som ble innført ca i 2003-2004 for grunn- og vg skoler. Vi er overrasket når skattemyndighetene trekker en annen slutning og begrunner sitt standpunkt med at det kun er opplæring av rettselever som er lovpålagt. Skolene som tar inn voksne elever lider på denne måten et tap som vi ikke kan se har vært tilsiktet med ordningen. Fylkeskommunene betaler ikke inn denne momsen og de er i opplæringsloven pålagt å ha et tilbud til voksne, noe vi mener også kan være et grunnlag for våre skolers krav på denne momsrefusjonen.

Spørsmål: 1. Er dere i Udir. kjent med og har vært involvert i slike saker?

Svar: Udir. var ikke kjent med denne bestemmelsen og er ikke kontaktet i sakens anledning.

2. Hva kan Udir bidra med for å forhindre eller endre den nye lovforståelsen fra Skattedirektoratet og for å forsvare skolenes praksis til nå? Dette er en ny situasjon som ikke kunne forutsees fra skolene som kjenner friskole- og privatskoleregelverket som de mottar tilskudd etter.

Svar: Udir. kan dokumentere sin egen praksis ved tildeling av statsstøtte.

3. Hvis de nevnte kravene ikke kan forhindres og skulle bli riktig forståelse og rettspraksis, i hvilken grad kan da Udir. (og KD) legge om tilskuddssatsene og inkludere momsrefusjon i disse?

Svar: Ja. Udir. kan tilrettelegge for en egen sats, jmf. elever ved utenlandske skoler. Udir. ønsker en egen skriftlig henvendelse med antall elever.

4. Hvor raskt kunne ev. momsrefusjon inkluderes og ev. hvor langt tilbake vil momsrefusjonsendringene kunne bli gjort gjeldene?

Svar: FK sender et brev med forespørsel om aktuelle dokumentasjoner av etablert tilskuddspraksis

7. Om egenfinansiert turbetaling o.l. spesielt i grunnskolen i forhold til gratisprinsippet

Vi viser til vårt møte med Udir. i desember 2014 hvor en slik sak ble drøftet i lys av tilsynsrapport til Akademiet videregående skole A/S i Bergen, brev fra Udir. til Akademiet 11.12.13. Det ble der klarlagt at det var lovlig for skolen å beregne full betaling fra elevene for skoleturer bl.a. i utlandet når elevene på ordinært vis har sitt skoletilbud som alternativ hjemme eller et alternativt likeverdig tilbud. Det ble presisert at en privat skole ikke har anledning til å tilby ekskursjoner/turer som skolen tar betalt for hvis det ikke er en del av opplæringen. De må være del av skolens faglige opplæring.

Spørsmål: I bakgrunnen for spørsmålet sist var vi også inne på grunnskolene, men det ble bare snakket om vg skoler. Vi ønsker derfor å få presisert: 1. Kan vi regne med at tilsvarende tolkning av gratisprinsippet vil bli gjort gjeldende ved grunnskoler og at tolkningen også vil gjelde turer og ekskursjoner innenlands?

Svar: Det vil bli gitt et skriftlig svar på dette spørsmålet.

8. Standpunktkarakter for elever som er fritatt fra opplæringsplikten

I forskrift til friskoleloven, §3-17 står det: "For elevar i grunnskolen som er fritekne for opplæringsplikt etter friskolelova § 3-3 andre ledd, gjeld den siste halvårsvurderinga med karakter som standpunktkarakter, jf. § 3-39 og § 5-1." Denne setningen står ikke i tilsvarende § i forskrift til opplæringsloven.

Videre står det i § 3-39: "For elevar som ikkje har fått standpunktkarakter i eit fag fordi grunnlaget for vurdering manglar, skal det ikkje førast karakter i faget på vitnemålet. Det skal då førast på vitnemålet at vurdering ikkje var mogleg. Siste halvårsvurdering med karakter skal ikkje førast som standpunktkarakter. ... Elevar som er heilt eller delvis fritekne for vurdering med karakterar, skal ha vitnemål som viser at eleven har fullført grunnskoleopplæringa."

På www.udir.no står det i retningslinjene for føring av vitnemål (som vel gjelder både kommunale skoler og friskoler): "Dersom en elev blir fritatt fra opplæringsplikten fører dere en stippet linje i rubrikken for standpunkt karakter i faget/fagene eleven er fritatt fra. Dere skal føre FAM01 "Fritatt fra opplæring" og VMM02 "Fritak fra opplæringsplikt etter opplæringsloven er gitt i vedtak <ddmmåå>."

Spørsmål: Sitatene over ser ut til å innebære at det er forskjell på vitnemålføring i friskoler og kommunale skoler for elever som er fritatt fra opplæringsplikten. Hvis så er tilfelle, hva er i så fall begrunnelsen? Hvis det ikke skal være forskjell, hvordan kan U-dir rette opp dette?

Svar: Saken er vurdert sammen med revisjonsarbeidet av forskriftene – ny veileder på udir.no. Kanskje en viss forskjell grunnet ulikt opptaksgrunnlag til vgs? (en ikke tilsiktet forskjell)

9. Midler til en runde med kurs for styremedlemmer i friskoler og kap. 4-skoler?

Det er ingen tvil om at friskolestyrenes ansvar og kravet til kunnskap hos og deltagelse fra styremedlemmene er stort. Det ble uoffisielt etter møtet i U-dir sist snakket om muligheten for å få noe støtte til opplæring av styremedlemmer.

Å samle styremedlemmer fra hele landet koster og er tidkrevende og vanskelig for dem. Å sende våre egne eller leie inn andre fagfolk til regionale samlinger vil også koste. Med et bidrag fra U-dir kan vi også legge trykk på skolene om at U-dir forventer deltagelse. Organisasjonene har betydelig erfaring med å holde kurs for styremedlemmer i skolene.

Vi ønsker en samtale om en slik mulighet og om det er verdt å sende en søknad til U-dir om dette fra organisasjonene. Vi kan selvfølgelig skissere innhold og U-dir må kunne stille krav til disse kursene.

Spørsmål: Kan U-dir bidra med støtte til slike kurs for å få opp kompetansen på styremedlemmene? Har det noe for seg å gå videre med en formell henvendelse til U-dir om dette? Har U-dir ev. synspunkter nå på innholdet i en søknad?

Svar: Udir. er positiv til å delta med midler og ressurser til slike kurs. Også fylkesmennene kan bidra, og gjør det årlig i egen regi i møte med friskolene i sine fylker.

Eventuelt:

Gjennomgang av strukturen i fag- og yrkesopplæringen. Dette er et prosjekt i forhold til St.meld. 20. Gjøre analyser «på tvers» i tillegg til de enkelte utdanningsprogram. Det er nedsatt 5 yrkesfaglige utvalg:

1. Helse og velvære
2. Kontor, handel og service
3. Næringsmiddel og reiseliv, primærnærings
4. Industri, bygg, elektro
5. Verneverdige fag – skal vurderes særskilt.

Fagutvalgene skal rapportere til SRY, som skal uttale seg før rapporten sendes til KD med konkrete anbefalinger til revidert struktur. Endringene kan tidligst endres i 2017. Hjemmesiden: fagligerad.no
Se Udir. til samleside til Fag- og yrkesopplæring. «Alle» kan gi innspill til dette prosjektet.

PAS2 – utvikling av verktøy for eksamensadministrasjon: Send epost til cmg@udir.no for å melde inn navn på aktuelle kontaktpersoner.

Referat

v/Ragnar